

מראי מקומות- מנחות מ"ז

- (א) **שחטן שלא לשמן וזרק דמן שלא לשמן, לא קדש הלחם- כ' תוס' בפסחים (יג: ד"ה שחטן).** "נראה נזרק דמן שלא לשמן לאו דוקא, דהוא הדין אם נזרק לשמן".
- (ב) **שחטן שלא לשמן... לא קדש הלחם- כ' החזון איש (ל"ב, סוף אות מ') דמה דאינו קידש הלחם, אי"ז משום דכיון דשחטן שלא לשמן, ולא עלתה לשם חובה, לכן קדש הלחם, דצריך להיות הקרבן עולין לשם חובה, אלא דין מיוחד הוא דאין התודה מקדשת את הלחם אלא בשחטה לשמה. וכ' דלפי זה י"ל דאם קידש שלא לשם בעלים, אז יהי' הדין דקידש הלחם, דהא סכ"ס שחטה לשם קרבן תודה, וי"ל דסגי בהכי לקדש הלחם. אבל כ' דאולי אינו כן, אלא דדין שינוי בעלים הוי כמו שינוי קודש, ואין הלחם קדוש, וצ"ע.**
- (ג) **קדוש ואינו קדוש, דברי רבי, ראב"ש אומר לעולם אינו קדוש עד שישחוט לשמן וכ' - ע' בחי' הגרי"ז דהביא מה שנקט תוס' בדעת ראב"ש, דאמר' דכל העומד לזרוק כזרוק דמי, ושאל הגרי"ז האם אמר' כן ג"כ בדעת רבי. וביאר דנח' רבי וראב"ש בהא דמהני שחיטה וזריקה לקדש הלחם, דרבי ס"ל דהעיקר הוא השחיטה, אלא דאין השחיטה יכול לגמור קדושת הלחם בעצמו, ולכן צריך ג"כ זריקה, ובלא זריקה אינו קדוש, דהא צריך קדושת זריקה בפועל. אבל בשי' ראב"ש, אין הביאור הוא דצריך קדושת זריקה בפועל, אלא מה דצריך שחיטה וזריקה הוא משום דשני מתירין הן, והיכא שיש ב' מתירין, אין מתירין זה בלא זה. וא"כ, נמצא דמה דאינו קדוש היכא דעדיין לא זרק הוא משום דחסר כאן זריקה, אבל לא משום דצריך קידוש הזריקה בפועל. וא"כ, בזה שפיר י"ל דכל העומד לזרוק כזרוק דמי, דהא ע"י מה דעומד לזרוק, וכל העומד לזרוק כזרוק, נמצא דאין אנו חסרין דין זריקה, וא"כ לא הוי כב' מתירין שמעכבין זה את זה.**
- (ד) **ההוא מיבעי לי' לכדר' יוחנן, דאמר ר' יוחנן הכל מודים שצריך שיהא לחם בשעת שחיטה- הק' בחי' הרשב"א, למה צריך יעשה לזה, הרי אפי' אם לא הי' כתיב אלא יעשה, מ"מ הרי השחיטה בשאר העשיות, וא"כ שפיר יהי' צריך שיהי' הלחם בשעת שחיטה, ואם אינו שם בשעת השחיטה, לא מקדשה הזריקה. ותי' דאע"ג דיעשה משמע כל העשיות, מ"מ ה"א דאין זביחה בכלל שאר עשיות, הואיל וכשרה בזר, וה"א דעשיות דמפיק מיעשה אעשיות דועשה הכהן קאי, ולא אשחיטה, ולכך צריך זבח, לומר דהלחם צריך להיות אפוי כבר בשעת השחיטה.**
- (ה) **רבא אמר קדוש ואינו ניתר- ע' בחי' הגרי"ז על הרמב"ם (עמ' מ"ג) דהעיר דהא לשון הברייתא הוא דקדוש ואינו קדוש, וא"כ איך פי' רבא דרק אינו ניתר, הרי לכאור' מוכרח שיש איזה חסרון בקדושתו גופא. וע"ש שביאר דאפי' רבא מודה שיש איזה חסרון בקדושת הקרבן, ומחמת חסרון בקדושת קרבן זו נמצא דאין הלחם ניתר באכילה. אלא דנח' אביי ורבא בזה, דאביי ס"ל שיש חסרון בקדושת הגוף של הבהמה, ולכן לפי אביי שפיר תפיס פדיונו (לפי גירסא זה בגמ'). אבל לפי רבא, אף שיש איזה חסרון בקדושת קרבן שלה, מ"מ אי"ז חסרון בקדושת הגוף שבה, ולכן אינו יכול לתפוס בה פדיונו, כיון שהוא קדוש בקדושת הגוף גמורה.**
- (ו) **לאביי לא תפיס פדיונו- פרש"י, בקדושת שתי הלחם, ואם רוצה משנה המעות לשאר קרבנות ציבור. אבל לפי רבא תפיס פדיונו, ויוצא המעות לחולין. וביאר הטהרת הקודש, דרש"י ס"ל דלאביי, אף דקדושת דמים הוא, מ"מ כיון דחל קדושה יתירה על הלחם ע"י שחיטת הכבשים, א"כ לא מצי חל אותה תוספת קדושה על הדמים. וממילא, ס"ל לאביי דיכול לשנות המעות לשאר קרבנות, משום דאותה קדושה שחל מחמת השחיטה לא מצי חייל על הדמים, וממילא הוי הדמים נתפס בסתם קדושת בדק הבית. אבל רבא**

אמרי') דביאור סברא זו הוא דכיון דנראה לשמו, ונשחט לשמו, ונדחה מלשמו, מה שאינו כשר שלא לשמו הוא מדין דיחוי, דהיינו דכיון דנראה לשמו ונדחה, שוב אינו ראוי להקרבה.

ס"ל דהוי קדושה אלימתא, ולכן שפיר חל הקדושה על הדמים, ומהני הפדיון, ויוצא הלחם לחולין. ולאביי אין הלחם יוצא לחולין, לפי שאין הפדיון יכול לחול לגמרי.

(ז) **ר"א אומר אין בלחם משום פיגול- כ' העולת שלמה דלחם לאו דוקא, דגם בכבשים לית בהו פיגול, דכיון דשחיטה עושה זיקה ונפסלו הלחם, אבדו כבשים וזריקה פסולה היא, ולא קבעא בפיגול. ומה דאמר ר"א דאין בלחם משום פיגול, היינו לאפוקי ר"ע, דס"ל דאף לחם אית בי' משום פיגול, וכ"ש בכבשים, דכיון דזריקה מועלת ליוצא, הו"ל כלא אבדו הלחם, וא"כ ודאי הכבשים אית בהו פיגול. וע"ע בשטמ"ק (ד') מש"כ בזה.**

(ח) **כבשי עצרת ששחטן לשמן ואבד הלחם, מהו שיזרוק דמן שלא לשמן להתיר בשר באכילה- תמה השפת אמת על שאלת הגמ', הרי כיון דשחיטה עושה זיקה להקריבם דוקא עם זה הלחם, ולהכי אבד הלחם אינו יכול לשוחטן אפי' לשם אותו זבח, וצריך ליקח כבשים אחרים, א"כ מה מקום לומר דלשם זבח אחר לשתרי יותר. והביא מזה הוכחה למה שכ' לעיל דמה דאמרי' דאבדו לחם אבדו כבשים, היינו דאפי' כבשים אחרים שוב אינו יכול להביא בלא לחם. וא"כ, שפיר יש לפרש סברת הגמ' דשלא לשמן לישתרי [ולכאור' כוונתו בזה, דמה דאמרי' דהשחיטה עושה זיקה, אין הביאור דהשחיטה זוקק שיהי' הוקרב דוקא כבשים אלו עם לחם זה, דא"כ ודאי לא יהי' שייך לזרוק דמו לשם קרבן אחר. אבל כיון דהביאור דמה שחיטה זוקק הלחם היינו דע"י שחיטה נקבע דכבשים בקרבן זה צריכין לחם, א"כ נמצא דאין קביעות על כבשים אלו דוקא שיהיו צריכין לחם, וא"כ אם זורק דמן שלא לשמן, י"ל דשפיר יהי' מתירין בשר לאכילה].**

(ט) **מהו שיזרוק דמן שלא לשמן- פרש"י, אלא לשם שלמים. והעיר הלקוטי הלכות (זבח תודה ד"ה ששחטן), דמבואר מדברי רש"י דכוונת לשמן היינו לשם שלמי עצרת דוקא, וא"כ שלא לשמן היינו לשם שלמים סתם. אלא דהק' דמנ"ל לרש"י הא, הרי י"ל דאין צריך לכיון לכתחלה לזרוק דמן אלא לשם שלמים בעלמא, ומה דאמרי' כאן שלא לשמה, היינו דמכוין לשם עולה, והניח בקו'.**

(י) **יש לך דבר שאינו כשר לשמו וכשר שלא לשמו- כ' המקדש דוד (כ"ט, ו', ד"ה עוד**